

Aktuellt nr 11-96

Storskalig utomhuslagring av gamla bildäck

Alla som varit med om en soptippsbrand vet vilket besvär gamla bildäck ger. De är mycket svåra att släcka och ger stora mängder rök som är ohälsosam samtidigt som släckvattnet förgiftas så att det kan slå ut reningsverk. Det är framför allt de biologiska reningsbäddarna som är känsliga.

Risker

Det har nu blivit vanligt att utslitna bildäck lagras separat i särskilda upplag. Det är miljöskäl och idén om återbruk som lett fram till detta. Ett utslitet bildäck har fortfarande kvar ca 80-90% av sin ursprungliga vikt och innehåller fortfarande alla sina grundbeståndsdelar och har ett ansevärt energiinnehåll.

Ett antal besvärliga bränder i sådana upplag har lett till att forskning bedrivits både i USA och i England. Forskningen har i sin tur lett fram till rekommendationer om hur lagring bör ske för att vara rimligt säker från brandskyddssynpunkt och därmed också från miljöskyddssynpunkt. Det är vid brand som det frigörs ämnen som förorenar såväl luft som vatten och mark. Analys av rök från testbränder med däck visar på förekomst av många skadliga komponenter, exempelvis vätesulfid och svaveldioxid. Röken är således giftig och det är farligt att vistas i röken utan andningsskydd. Även lätt rök vid eftersläckning är farlig om man vistas längre tid i den utan andningsskydd.

Lagring

Testerna visar att däcken bör staplas liggande på varandra så att de bildar stående rör. Härigenom stängs luften in i olika rum och kan inte cirkulera lika fritt som då däcken ligger oordnade. Rummen blir ännu mindre och staplarna stadigare om det läggs in en eller flera horisontella skivor i stapeln. Ordnad stapling leder i sin tur till att brandutvecklingen blir mindre häftig.

Testerna visar också att däcken inte bör lagras i större "stackar" än 10x10 meter och inte med högre lagringshöjd än 3 meter. En sådan stack på 300 m³ rymmer ca 5 000 däck och kommer att brinna i åtskilliga timmar. Avståndet till nästa stack måste vara minst 10 meter för att det ska finnas en rimlig chans att hejda brandspridning.

Stackarna på 10x10 meter bör ordnas i kvadratiska kvarter om max 16 stackar. Mellan varje kvarter bör det sedan vara ett längre avstånd, minst 20 meter. Hela området bör vara inhägnat och även mellan staket och närmaste stack bör det vara ett fritt område av minst 15 meters bredd. Lagringsområdet bör vara tillgängligt från flera håll via tillräckligt stora grindar i staketet för att medge passage av såväl brandfordon som last- och schaktmaskiner. En tom yta för lämpning av däck bör också finnas.

Släckning

Inledningsvis nämndes att däck är svåra att släcka. Det kommer därför att behövas avsevärda vattenmängder. Saltvatten bör undvikas då det finns risk för att det bildas dioxiner tillsammans med kemikalierna som frigörs vid brand. Vätmedel t ex skumvätskeblandning kan däremot underlätta släckningen. Lagringsplatsen måste också vara så anordnad att släckvatten kan tas om hand för att förhindra miljöförstoring.

Hur mycket släckvatten som krävs beror på hur anläggningen ser ut. Är den ordnad som ovan beskrivits kan som tumregel gälla att för en stack på 300 m³ behövs 2 000 l/min i 3 timmar och för en grupp av stackar (ett kvarter) kan beräknas 4 000 l/min i 3 timmar. Detta förutsätter att vattnet finns lätt tillgängligt antingen i ett ringmatat brandpostsystem eller flera öppna vattentag med iordningställda lättillgängliga pumpplatser.

Ägaransvar

Det är naturligtvis även viktigt att ägaren/innehavaren är väl medveten om riskerna och att han har utbildat och informerat sin personal. Hetarbeten bör överhuvudtaget inte förekomma inom anläggningen. Det är helt nödvändigt att lagret sköts så att stackarna och kvarteren hålls inom givna mått, att brandsläckningsutrustning för förstahandsingripande finns tillgänglig, att ytorna runt stackarna och mellan staket och lager hålls väl avgrusade och fria från vegetation och annat brännbart. De måste också vara så utförda att de kan användas som körvägar för såväl brandfordon som schaktmaskiner o likn.

Platsen för ett däcklager måste väljas med omsorg. Tidig kontakt med kommunens företrädare för miljö och hälsa, byggande och räddningstjänst är nödvändig för att få en placering och utformning som tillfredställer skäligen krav på säkerhet.

Sammanfattningsvis kan sägas att ett säkert däcklager måste vara rätt beläget, rätt planerat och utfört samt rätt skött